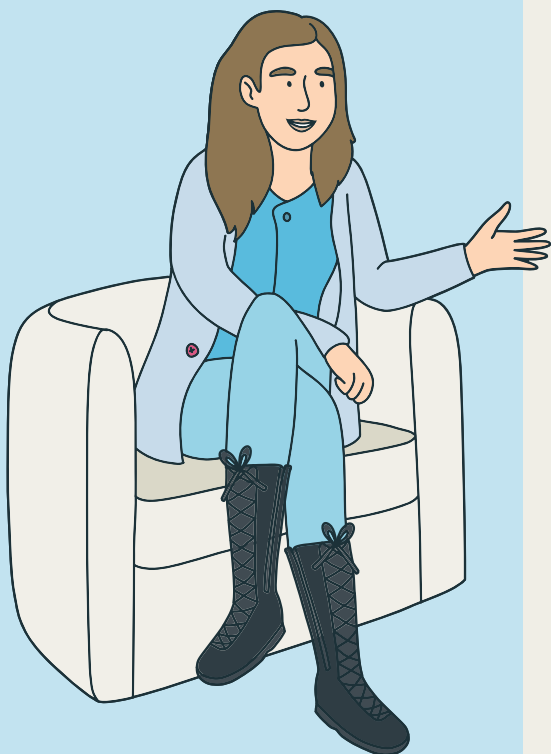

Aanbevelingen voor professionals

Comorbiditeit

1. Wees je bewust dat meer dan de helft van de mensen ouder dan 55 jaar met een chronische aandoening, één of meerdere andere aandoeningen heeft.
2. Stel de samenhang van de aandoeningen en alle relevante problemen centraal in het zorgproces.
3. Heb aandacht voor de [kwaliteit van leven](#) voor de patiënt.
4. Wees alert op problemen die samenhangen met medicatiegebruik, en dat somatische comorbiditeit in relatie kan staan met psychische klachten.
5. Spreek met alle betrokken hulpverleners, patiënt en naasten af wie de regie op de behandeling van de aandoeningen heeft.
6. Betrek naasten en eerder betrokken behandelaren, uit de ggz en somatische zorg, bij het opstellen van een volledig beeld van de klachten en beeldvorming van de comorbiditeit.
7. Zorg voor goede, actuele informatie-uitwisseling over de aandoeningen, medicatiegebruik en het behandelplan onder alle betrokkenen bij de zorg.
8. Zorg voor voldoende tijd in het zorgproces om stil te kunnen staan bij comorbiditeit.